

Participatie rond het Uitvoeringsprogramma Bentwoud 2024-2029

Verslag brainstorm 1, gehouden op zaterdag 2 maart 2024 in het vergadercentrum van Roest

Aanwezig: 23 participanten en 5 begeleiders.

Frank de Vogel, ambtelijke opdrachtgever Recreatie en Sport bij de provincie Zuid-Holland, heeft de deelnemers welkom. De provincie en Staatsbosbeheer stellen het op prijs dat zoveel mensen hun zaterdagochtend willen besteden aan het meedenken over de toekomst van het Bentwoud. Er zijn in totaal drie brainstormsessies, op 2 maart, 23 maart en 13 april. De eerste sessie draait om deze vraagstelling:

Hoe wil jij dat het Bentwoud er in 2030 uit ziet? Over landschappelijke inrichting, recreatie en natuur(beleving).

Hoofddoel van deze bijeenkomst is het toetsen van toegestuurde scenario's en controleren of de provincie en Staatsbosbeheer niets over het hoofd zien. Het verslag van de bijeenkomst wordt toegestuurd aan de deelnemers. Naast de drie brainstormsessies is op de provinciale website een Digitaal Gastenboek opengesteld, waar mensen laagdrempelig hun ideeën kwijt kunnen. Bordjes bij de entrees van het Bentwoud verwijzen naar deze extra participatiemogelijkheid.

Siep Eilander, voorzitter van de Vrienden van het Bentwoud, is blij met de georganiseerde participatie en met het feit dat de provincie weer een prominentere rol opeist. Om dingen bovenregionaal en bovengemeentelijk te regelen, is de provincie hard nodig. Hij pleit ervoor om naast 2029 een verdere horizon in het vizier te houden. Dan stel je in de tijd de juiste prioriteiten en werk je, aan de hand van een lange-termijnplan, toe naar een hoogwaardig Bentwoud. Een Bentwoud dat recreatief en ecologisch goed verbonden is met vergelijkbare gebieden in de omgeving. Hij refereert aan de input die is gegeven op het ontwikkelperspectief Bentwoud (2023). Provincie en Staatsbosbeheer hebben tot op heden hier geen reactie op gegeven. Hij vraagt alsnog een reactie en verwacht dat traceerbaar is hoe de input van de sessies voor het uitvoeringsprogramma in de plan- en besluitvorming wordt betrokken.

Sebastiaan Huls, programmamanager van Staatsbosbeheer, typeert het Bentwoud en de manier waarop het gebied beheerd wordt. Het in 2016 opgeleverde gebied trekt jaarlijks bijna een kwart miljoen unieke bezoekers, die gemiddeld ongeveer zeven herhalingsbezoeken brengen. Het Bentwoud krijgt rapportcijfer 7,6 van bezoekers.

In 2022 is het Ontwikkelperspectief Bentwoud opgeleverd, opgesteld door het bureau Urban Synergy. Die visie rust op drie pijlers:

- 1) verbreden van de recreatie;
- 2) versterken van de natuurbeleving;
- 3) promotie.

In het beleid van de provincie is het Bentwoud is een recreatiegebied met een bovenregionale functie. Dat betekent dat het gebied ook aantrekkelijk moet zijn voor mensen uit bijvoorbeeld Den Haag en Rotterdam.

Recreatie en natuur zijn niet op te vatten als tegengesteld. Het Bentwoud is een recreatiegebied met bijzondere natuurwaarden. Pionierssoorten maken plaats voor meer permanente soorten, open landschap verandert in bos, de biodiversiteit zal verder toenemen. Natuurbeleving is in het Ontwikkelperspectief benoemd als een dragende identiteit van het Bentwoud. Hulpmiddelen – zoals b.v. een uitkijktoren, vogelschermen, educatie, enz. – helpen om de natuurbeleving van recreanten te versterken. Dit staat naast de meer actieve vormen van recreatie die in het Bentwoud gefaciliteerd moeten worden, rekening houdend met de natuurwaarden

Voor de omvang van het Bentwoud wordt vaak een getal van 800 ha genoemd. Dat is inclusief de golfbaan. Tijdens de brainstorm gaat het over de 670 ha die door Staatsbosbeheer wordt beheerd. Twee derde van deze oppervlakte is eigendom van de provincie, een derde van Staatsbosbeheer. De Driehoek vormt een druk gebruikt recreatiegebied. Hier zijn de mogelijkheden voor doorontwikkeling beperkt. De aandacht zal vooral uitgaan naar het oostelijk deel van het Bentwoud. Dat neemt niet weg dat ook hier gebieden liggen, zoals van het Kinderbomenbos, de Modelvliegclub en het mountainbikeparcours, waar afspraken zijn die beperkingen opleggen aan verdere doorontwikkeling.

Op het Ontwikkelperspectief zijn reacties ontvangen van de Vrienden, het Gebruikersplatform en betrokken overheden. Aan de hand van deze reacties en het Ontwikkelperspectief zijn zes hoofdpogaven geformuleerd. Twee bijbehorende scenario's worden vandaag besproken en getoetst.

Waterhuishouding is erg belangrijk in het Bentwoud. De drijfnapte winterperiode van dit jaar onderstreept dat. Staatsbosbeheer en het hoogheemraadschap zijn met elkaar in gesprek welke maatregelen nodig en mogelijk zijn. Naast de problemen met de wateroverlast speelt in de zomer watertekort een rol en is zoute kwel een probleem. Met de boswerkzaamheden wordt gelijk een verbetering van waterafvoer meegenomen, waardoor ook de wandelpaden droger moeten worden. Verder zou waterberging in de vorm van poelen of natuurvriendelijke oevers een oplossing kunnen zijn. De uitkomsten van het gesprek gaan parallel aan de uitkomsten van de participatie naar het Bestuurlijk Overleg. Voor de zomer zullen de bestuurders er in samenhang over besluiten.

Alvorens uiteen te gaan in drie groepen, blijken de deelnemers deze stelling in ruime meerderheid te onderschrijven:

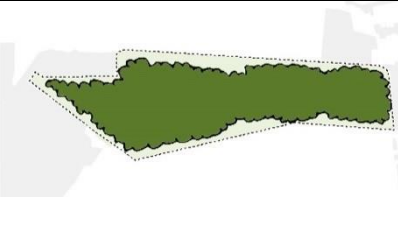
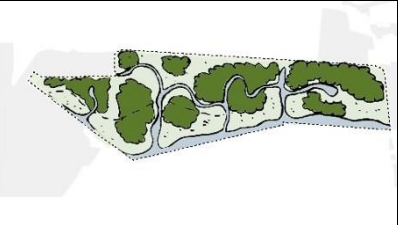
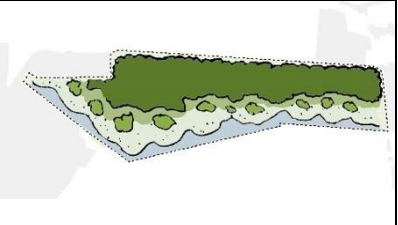
‘Het is goed als recreatiegebied Bentwoud door méér mensen uit de Randstad wordt ontdekt.’

Terugkoppeling uit de groepen

Opvallend is dat de uitkomsten van de discussies in de drie groepen grotendeels convergeren en elkaar aanvullen. Daarom wordt hier gekozen om ze geïntegreerd weer te geven. Ze noodzaken tot een aanscherping en nuancering van de scenario's die als vertrekpunt zijn meegegeven. Een aanbeveling is om het denken niet te laten stoppen bij 2029 en zelfs terug te redeneren vanuit een toekomstbeeld dat verder weg ligt. De transformatie van -rechtlijnig naar organisch is kostbaar. Je mag die kosten best uitsmeren over een lagere periode.

A. Landschappelijke inrichting

Vertrekpunt: drie scenario's voor landschappelijke inrichting in de toekomst.

Bos als drager	Van rechtlijnig naar organisch	Gradiënt
		
<p>Geheel in lijn met het gedachtegoed van het ontstaan van het Bentwoud is één van de mogelijke strategieën om het gebied nog sterker te identificeren als bos. Voor de landschappelijke inrichting betekent dit dat open percelen worden omgevormd naar bosvakken. De open plekken met horsten blijven behouden, maar de verhouding bos wordt hier verhoogd. Weidse lanen en paden worden versmald door nieuwe aanplant.</p>	<p>Door de bezuinigingen in 2009 is de verkaveling van de akkerlanden nog duidelijk te zien op de luchtfoto's en goed voelbaar tijdens een bezoek aan het Bentwoud. Met deze variant wordt er ingezet op het omvormen van de rechte lijnen in watergangen en percelen naar organische natuurlijke vormen. Er ontstaat daarmee ten opzichte van de eerste variant een grotere variatie aan natuurtypen.</p>	<p>De zuidrand van het Bentwoud kent momenteel al een lagere dichtheid bos met open vlaktes. Daarnaast is aan de rand meer ruimte voor water. In deze variant wordt er gekozen voor het versterken van deze gradiënt die van grotere open waterdelen in het zuiden geleidelijk verandert naar dicht bos in het noorden. Het gaat hierbij qua landschappelijke inrichting om zowel versterking van het bos en het vernatten van de zuidelijke delen.</p>

De aanwezigen bevelen aan om maatwerk toe te passen en de scenario's per deel van het Bentwoud te variëren. Vanuit alle groepen komt het beeld naar voren dat de afwisseling tussen openstukken en bos gewaardeerd wordt en dat dit behouden moet blijven.

De landschappelijke inrichting is besproken in de groepen aan de hand van drie gebieden en de zonering intensieve recreatie (noordelijke rand) en extensieve recreatie (zuidelijke natuurzone).

I. De Driehoek

Dit deelgebied heeft stadsparkachtige functie. Er zijn veel open stukken. Gegeven de opgave om meer bomen in Zuid-Holland te planten, zou je het bos hier kunnen versterken (scenario 1). Langs de Rotte zie je veel mensen die picknicken, hier niet. Sommigen zien hier een kans te liggen. Dit deel van het Bentwoud kan sowieso iets spannender.

II. Het tussenstuk tot het Schravenwildertpad

De golfbaan haalt groot stuk weg. In het verleden waren door de golfbaan meer paden gedacht. Uitgezocht moet worden of de toegankelijkheid kan worden vergroot, rekening houdend met de veiligheid (rondvliegende golfballen).

Het gebied rond Bentpoort kan verder ontwikkeld worden door breder te kijken en ook het landgoed van Zeeman en wellicht Dijkshoorn. Vergeet mensen met een beperking niet. Dit is een goed vertrekpunt voor een rolstoelparcours. Dat mag smalle strook asfalt zijn, liefst biobased, die tot in de natuurkern komt. Blinde mensen moeten de kans krijgen om het Bentwoud te ruiken en te voelen. Een heemtuin zou voor hen een uitkomst zijn. Voor Fietsmaatjes is iets meer breedte nodig; de haalbaarheid zou onderzocht moeten worden. Veel mensen hoeven maar een klein eindje te wandelen. Die gaan geen twee, drie uur lopen. Veiligheid, vindbaarheid en nabijheid zijn hier belangrijk. Bij het landgoed van Zeeman is een gevaarlijke verkeerssituatie ontstaan, omdat hier mensen parkeren. Misschien kan Zeeman de dam afsluiten, zodat hier niet meer geparkeerd kan worden. Daarnaast gelden er weinig regels op het landgoed, waardoor dit ook als hondenloslaatgebied gebruikt wordt. Hierdoor rennen de honden makkelijk het gebied in waar ze wel aan de lijn moeten.

- III. Rechte lijnen worden over het algemeen als saai en onprettig beleefd. Dat betekent niet dat ze overal zouden moeten verdwijnen. Ze vertellen immers het verhaal van het akkerland dat het Bentwoud ooit was. Het levert ook mooie zichtlijnen op. Steile oevers zouden moeten plaatsmaken voor glooiende, natuurvriendelijke oevers. Dat levert een aantrekkelijker landschap op en is goed voor de biodiversiteit. Aan de noordkant meer bos lijkt een goed idee, maar open plekken moeten er ook blijven. Dat is goed voor vogels en orchideeën. Het moet niet te monotoon worden. Er zijn ook deelnemers die hier voorstander zijn van een meer afwisselend landschap. De meeste kansen hiervoor liggen in het zuiden en oosten. In dit verband is de term coulisselandschap genoemd, maar daarbij dient men zich te realiseren dat dit landschapstype zich kenmerkt door akkerland in combinatie met rechte lijnen. Vloeiende overgangen zijn minder saai en goed voor de biodiversiteit. In een groep is aangegeven dat op het fietspad (oost-west) de bosbeleving wat langer mag duren, graag minder harde overgangen naar open landschap door de aanplant van extra bomen. In een andere groep is juist aangegeven dat paden, die alleen omgeven zijn door bos een onveilig gevoel geven.

IV. Het stuk naar Waddinxveen

Hier bevinden zich het hardloperspad (atletiekpad) en de Goudse Modelvliegclub, met midden door het gebied een fietspad. Hoewel deze gegevens beperkingen opleggen, zijn er voldoende mogelijkheden om dit stuk organischer en kronkeliger vorm te geven. Er is behoefte aan meer paden en bijv. een aansluiting net na de fietstunnel van het Schravenwildertpad met dit gebied.

Als de N207 daadwerkelijk wordt doorgetrokken, is extra waterberging nodig. Die kan je aan de zuidkant realiseren. Dit kan gecombineerd worden met een parkeerterrein in plaats van het eerder voorgestelde Recreatie Concentratie Punt op de noordpunt. Daarnaast biedt dit een mooie kans voor de natuur.

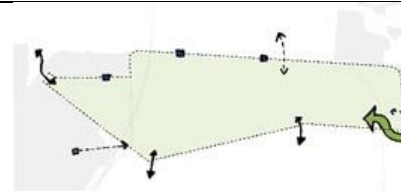
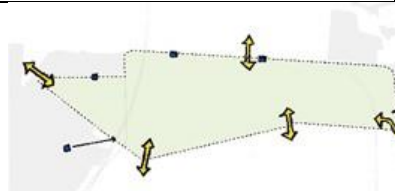
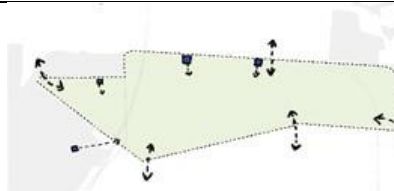
Hier is plaats voor een extra hondenloslooplegebied. Dat zou het derde gebied zijn met dit karakter, naast de gebieden bij de Driehoek en bij parkeerplaats Bentwoud-Noord. Voorwaarde is dan wel dat er strenger wordt opgetreden tegen loslopende honden elders in het Bentwoud.

V. Zonering

Noordelijk ligt een intensieve zone en zuidelijk een extensieve zone. Die zonering moet gehandhaafd blijven. Voor mensen, die graag een grote wandeling willen maken zijn betere doorwandelmogelijkheden van west naar oost wenselijk. In dit gedeelte kan je meer inrichten, zodat hier recreanten kunnen verblijven/wandelen. Een speelse inrichting is gewenst. Verder is er behoefte aan dat rond de bankjes een groter stuk gemaaid wordt zodat je makkelijker hiernaar toe kan en een ligweide. Nodig is parkeergelegenheid, want velen komen met de auto. Hierdoor kan een duidelijk onderscheid ontstaan tussen de 2 zones. De natuurkern, aan de zuidzijde, heeft voldoende bos. Wel zou er ruimte zijn voor meer horsten. Het extensieve recreatiezone beter beschermen.

B. Externe verbinding

Vertrekpunt: drie scenario's voor externe verbinding in de toekomst.

Focus op Gouwebos	Brede planvorming verbindingen	Verbindingen als ambitie
		
Het Gouwebos ligt op een steenworp afstand van het Bentwoud, maar de gebieden worden momenteel van elkaar gescheiden door de weg Noordeinde. Deze variant legt de focus op het realiseren van de ecologische en recreatieve verbinding naar en van het Gouwebos waarbij de toekomstige ontwikkelingen van de N207 Zuid worden meegenomen. Met deze verbinding wordt het landschap richting het Groene Hart versterkt.	Voor het Bentwoud zijn er mogelijkheden voor het verbinden met andere gebieden in alle windrichtingen. In deze variant wordt gekozen voor een brede planvorming naar deze mogelijkheden. Dit vraagt om samenwerking met andere overheidsorganisaties om gezamenlijk de verbindingen te kunnen realiseren.	In deze variant ligt de focus op het benadrukken van het belang van het realiseren van verbindingen, maar resulteert dit op de korte termijn vanuit het Bentwoud niet in concrete projecten. Omdat de verbindingen wel voor de hand liggen is het wenselijk dat de interne paden en routes worden aangelegd georiënteerd op de naastgelegen gebieden. Daarmee kan op de lange termijn worden aangesloten op het Bentwoud.

Aanbeveling: doe aan planvorming voor alle mogelijke robuuste recreatieve en ecologische verbindingen op regionaal schaalniveau. Ontwikkel een planologische visie op die verbindingen en maak ruimtelijke reserveringen. De Rotte en het Gouwebos (en daarachter de Voorofse Polder) hebben de meeste prioriteit; voor die laatste verbinding hebben de Vrienden van het Bentwoud al eens een voorstel ingediend. Fietsen en wandelen zou je voorrang willen geven boven automobilititeit. Neem genoeg tijd voor het totaal, niet alles hoeft tegelijk. En als het werkelijk druk wordt, zou je het Bentwoud groter moeten kunnen maken. Er is een platform in oprichting van de diverse Vrienden-verenigingen. Langs die weg wordt ook gekeken naar het realiseren van betere verbindingen tussen recreatie- en natuurgebieden.

Bij Waddinxveen zou je met groene vingers in de wijken verbindingen kunnen maken met het Bentwoud.

Naar het westen toe liggen er voldoende recreatieve verbindingen. Misschien is hier ecologisch nog wat winst te behalen.

Dan de verbindingen naar het noorden. De fietspaden langs de Middelweg en de HSL zijn niet aantrekkelijk. Beter is het om het Schravenwilderpad door te trekken. Er ligt al een tunnel onder de Hoogeveenseweg. Trek het fietspad door via ITC, de boomsierteelt. Bij het opstellen van het bestemmingsplan is daar in het verleden rekening mee gehouden. Zorg dan ook dat mensen het Bentwoud in, vanuit het fietstunneltje, niet hoeven om te rijden en meteen bij het tweede bruggetje het gebied in kunnen rijden. Wellicht is er aan de noordkant nog veel meer mogelijk. Een andere mogelijkheid is om een boerenlandpad te ontwikkelen richting de kern van Hazerswoude-Dorp.

Vaarverbindingen zijn lastig. Die vergen heel veel ingrepen. Vaarverbindingen naar het westen zijn misschien een optie, maar de extensieve zone, waar veel watervogels zitten is minder geschikt om ook waterrecreatie te ontwikkelen.

Bijlage: kartonnen en kaarten aan de hand waarvan gepresenteerd is

Landschappelijke inrichting

scenario 2 want

- minder srai / aantakelijke recreatie) versterken elkaar
- beter voor biodiversiteit

scenario 1 & staat voor biodiversiteit

Verbindingen

- scenario's "beperkend" ^{voor} gesprek => prioritering wenselijk
- goed om ^{externe} verbindingen te bekijken
- uitzoemen ^{door P2H} en focussen op antwoord
- planologisch zorgen voor voorkomen planologische beperkingen
- nu focus op
  - Rotte -> belangen paardensector
  - Gouwe bos
  - verbinding IETC

Zowel recreatief als ecologisch

Deel gebieden met verschillende functies

1 Deie haek - Stadspas - stadspas → nuu boren scenario 1

2 Vanaf de HSL - lijn oostelijk töt (Wachtius veel) potelke wateegangen
(+ Schaanvoldedijnd)

1/ natuure veandelyke oeveres

2/ vreden wateegangen (oost-west)

3/ onder dets pond : los hest nuu vreden . of in toe hest ndy
(Wachtius veel wateegangen)

4/ langt fetspud meer bebosung (want nuu vel potelke oegang)

3/ Oostelyk deel ~~oostelyk~~ organisch (scen. 2)
Meandere wateegangen

Verbindingen

Alle 1

prioriteite?

(A) Rette

(B) Gemechis

(C) planvorming noordelyk

Wat is dit Bw als boverregionaal reventingebied?

Is reventie in ZH niet vooral de oos rec + east verbindingen

→ koud : we wille bevegung tusse gebied
+ Bw reventie koud vooral op de fiets of wandelend

← Bevelend moet groter!